

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	12 frt. o. é.
Félévre	6 " " "
Évnyegyedre	3 " " "
Egy órára	1 " " "

Szerkesztői szállás:
belső számon 131. szám.

Kiadó hivatal:
középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:
8t hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr.
2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:
Bécsben: Oppell Alajosnál (Wollzeile 22.)
Hassenstein és Voglernál (Neuer Markt 11 szám.)
Pesten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyitlertti cikkek:
sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY“

1869. II-dik félévi folyamára.

Egy évre	12 forint o. ért.
Félévre	6 " " "
Évnyegyedre	3 " " "
Egy órára	1 " " "

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétkülöndről gondoskodva van.

Az előfizetési összegek beküldésénél **postai utalványt** kérünk használni, mely **jutányosabb** és kevesebb fáradsággal jár a pecsét alatti küldésnél; így például: 3 frtért 18 krt kell fizetni a feladásnál és 3 krt itt az átvevésnél, holott a **postai utalványra 1 darab 10 kros bélyeg ráragasztásával minden ki van fizetve.** Stein János, a „K. Közlöny“ kiadója.

Pest, július 11. 1869.

(B.) Tegnap ismét egyéni szavazást kért a szélsőbal a bírói hatalom gyakorlásáról szóló törv. javaslat harmadik felolvasása alkalmával, s e szerint ugyanazon kérdésben három szavazás történt; hisz mind a háromszor nem más volt a kérdés, mint a bírák választása, vagy kinevezése.

A három szavazás eredményét összehasonlítva, azon eredményre jutunk, hogy az arány a Deák-párt részére javult; mert az utolsó szavazásnál 75 szótöbbség mutatkozott, következőleg jóval nagyobb, mint a két első szavazásnál.

Ezt nem lehet egyéneknél tulajdonítani, mint annak, hogy a Deák-párt összetartóbb volt, mint bármikor; tehát sem az „Ellenőr“ öröme, sem a „Századunk“ jóslata nem teljesült, s a Deák-pártban nincs szakadás.

A másik tanulság az, hogy több baloldali képviselő vonult vissza a szavazástól, különben nem mutatkozhatott volna 75 szótöbbség, kivált miután a királyföldi orsz. képviselők közül csak 11 szavazott a Deák-párttal, 11 pedig részint nem szavazott, részint nem volt jelen.

Szóval a bírák kinevezése ellen létezett ellenszenv apadóban van, s naponként többen győződnek meg arról, hogy e lépés által az igazságszolgáltatás nyer, s a törvényhatóságok semmi nemü oly jogot nem veszítettek, mely azokat egy jól rendezett államban megilletné. Különösen arról győződnek meg hovatovább mind többen, hogy a jövőben democraticus alapokon felállítandó törvényhatóságok bizottmányok épen nem lehetnek illetékesek a bírói állomásokra versenyzők képessége felett határozni.

Érdekes vita keletkezett egy kérvény felett, melyet Pilisi Béla több ezer aláíró nevében, Pestmegye központi bizottmánya által a választók összeírásánál követett eljárás ellen nyújtott be.

Nem czélm hosszason fejtegetni e kérdést, s csak annyit jegyzek meg, miszerint a magát mindenhatóknak képzelő Pestmegye központi-bizottmánya jogosítva érezte magát kénye-kedve szerint egyes polgároknak választási jogot adni s azt másoktól elvenni, s hivatva gondolta magát, mint törvénymagyarazó lépni fel.

Igen természetes, hogy a pestmegyei központi-bizottmány mellett legelső Nyáry Pál szólalt fel az omnipotens megye mindenható alispánja s ellentmondást nem tűrő vezére. Segítségére jött Tisza Kálmán is. Azonban mindketten éreztették, hogy nem megyéjük gyűlterében vannak s a többség nem helyesli, ha egyik, vagy másik megye a miniszterium, sőt a törvények fölé akarja magát emelni és törvénymagyarazási jogot akar gyakorolni.

Alaposan védte a belügyminiszter álláspontját, annak távollétében, Szilágyi belügyminiszteri államtitkár s a szó teljes értelmében megdöntötte mind Nyáry, mind Tisza érveit, minek következtése a lett, hogy a ház többsége a kérelmi-bizottság azon javaslatát fogadta el, mely szerint a tárgy elintézésé végett a belügyminiszterhez tétetett át.

Pár napig fog még csak ülésezni az országgyűlés, s aztán elnapolja magát.

A delegátusok tegnap este s ma Bécsbe utaztak.

Lapszemle.

A „Sieb. Blätt.“ Rannicher képviselőnek a magyar parlamentben e napokban mondott következő szavait idézi: „Az idő intő szavára figyelve nem kiváltságok és külön állás után sóvárgunk (a szászokat érti); mi azt óhajtuk, hogy mindenkinek kedvező, az állampolgárok javát egyformán biztosító törvények hozassanak.“ Az „ifju szászok“ lapja e nyilatkozatban bizonyítékot lát arra, hogy már az ő rendszert védői is belátták annak tarthatóságát. E kijelentés — ugymond — megegyezik a szász reformpárt programjával; hisz ez is ép azt hangsúlyozta volt, hogy a kiváltságot állás elavult, ilyet egyes népiség számára nem követelhetnek, hanem az állampolgárok javát előmozdító, őket egyformán kötelező, s mindnyájukra nézve kedvezőbb törvények megalkotását kell szorgalmazni. Tehát — így folytatja a „Sieb. Blätt.“ — elleneink táborában is elismerik, hogy az események történelmi kifejlése ellen szakadatlanul opponáló hiba, s ideje a duzzogás állapontját oda hagyni.

A „Sieb. Blätt.“ reményei, mennyiben az egész ó-szász párt megterését föltételezik — aligha nem koraiak.

Mi úgy tudjuk, hogy e párt közt még mindig létezik egy oly töredék, mely az államban államot képezni törekszik, s ezért a magyar kormányknak az egyenjogúság keresztülvitelére czélzó intézkedéseit föltétlenül rosálja.

A „Sieb. d. Wbltt.“ 26-dik száma, „A Regulator“ cím alatt, mintegy övédelemre hívja fel a szászokat; a szász reformpártot azzal vádolja, hogy másoktól kikölcsönzött lobogó alatt tör a nemzet jogainak megesorbitására; mert alig hogy befolyáshoz jutott, első dolga volt a „szabad kéz“ től a „Sachsenland számára extra Regulatiot kiveszközölni“; oly privilegiumot, mely „minden egyenlő jogot és szabadságot megszüntet.“

A „Sieb. d. Wbltt.“ az új szabályzatról, mely az eddig jogtalan polgárság tömegének utat nyit a közügyek vezetésére való befolyásra — így szól: „Ez új regulatio sulyos és hibáján kívül nyomja a nemzetet, a nélkül, hogy az államnak használna“; hanem a felelősség ezért azokat terheli, kik e részben a belügynek tanácsot adtak. Ez állításának támogatására azt hozza fel, hogy a királyföldi „német“ városok communitásai (t. i. az eddig hatalmaskodó clique) határozottan a szabályzat ellen nyilatkoztak.

A „Sieb. d. Wbltt.“ azon aggódik, mi fog történni, ha az eddigi hivatalnokok és a communitások tagjai ismét megválasztatnának? Szerintünk e felett kár aggódni; mert hogy ez megtörténni nem fog, elég újmutatásul annyi, hogy az ó-szászok eme töredéke a kevésbé vagyonos polgárság szavazathoz juttatása felett siránkozik; a nép tömege tehát ép úgy, mint a felvilágosultabb értelmiség nem fog rájuk szavazni. Hogy ez az ó-szász töredék mily fogalommal bír a népképviselőkről, ki világítja a „Wbltt.“ 27-diki számának egyik megjegyzéséből, melyet a 439. lapon tesz, azt vetné szemére Lindner országgyűlési képviselőnek, hogy reá csak 86 választó szavazott Köhlabomban, mégis a bírói hatalom gyakorlásáról szóló törvényjavaslat tárgyalásánál azt mondá, hogy nem rendi érdekek, hanem egész Magyarország képviselőjének tekinti magát, holott a Királyhágón túli Magyarország 792,799, s az erdélyi részeknek 110,000 bejegyzett választója van. E rövid megjegyzésből kitűnik, mint szeg a zsákból, a rendiség iránti vonzalom s a parlamentarizmus fogalmáról való zavart felfogás, mert ugyanaz teszi a megjegyzést, ki a kevésbé vagyonos polgárságot (a Királyföldön) továbbra is jogtalan állapotban kívánna hagyni; az olyan, ki így vélekedik, ne hánytorgassa másnak, mily csekély szavazók küldék őt a parlamentbe, mikor továbbra is pár száz burocracia uralmát kívánna fenntartani, s e mellett kardoskodik életre, halálra.

A „Teleg. Rom.“-ban egy oly annyira általánosságban tartott panasz jelent meg, melyet megérteni alig lehet. Felhossa, hogy a magyar journalistica a román lapokat mindig intéséssel tiszteli meg, noha ilyesekkel nem lehet egy önértékeljes nemzetet megtéríteni, megnyerni. Mi azt hisszük, hogy a koronkénti figyelmeztetések szükségesek a felvilágosításra; azután a lapoknak lehetnek azok szánva és nem a nemzetnek, melyet a román lapok egyrésze hosszú éveken át

hiába igyekezett elámitani, józan értelme és ösztöne levén az ő erős vára.

Majd azt emlegeti a „Teleg“, hogy mi magyarok és lapirodalmunk nem állunk egy színvonalon azon európai nagy nemzetekkel, melyek irányt adnak a politikában; arra is emlékeztet minket, hogy országunk területe sem oly roppant nagy mint amazoké, és nem egyedül lakunk rajta; hogy hazánkban sok a német elem s az ipar ezek és elővédek, az izraeliták kezében van: nincs tehát oka a magyar journalisticának oly magasról beszélgetni. Végül mesét mond s arra oktat:

hogy nincs meg a magyarnál azon hatalom, mely a felsőbbséget gyakorló nemzet nagy szerepére kivántatnék, s hogy ennek ideje többé soha el nem érkezik;

hogy ha Magyarország népei nem kezdenek új korszakot, egy erősebb alapon, az egyenlőség alapján, létező gyökereit szétezagatja a surlódás, s azt a mi megmenekül egy-barbar zűrzavarból, elnyeli az örvény. „A ki akarja értse meg!“ így végzi a „Teleg.“

Bizony mi a legjobb akarattal sem érthetjük meg a „Teleg.“ cikláirójának jó szavait.

Alkotmányunk alapját, ma az egyenjogúság képezi; parlamentünk törekvése, az ezzel ellenkező, itt-ott még fennálló maradványokat eltörölni, mindenben a jogegyenlőség intézményeivel helyettesíteni: mégis cikkiró új mint utat ajánlja nekünk az egyenlőség erősebb alapját, egyuttal suprematiával vádol s végveszedelmünket jósolgatja.

Ugy tetszik nekünk, hogy az efféle szélsőbalra hajló cikkek, oly időben írogatják, a „Teleg.“-ban, mikor a macska nincs a háznál: kedvükre táncolnak az emberek!

Horváth Boldizsár igazságügy-miniszter beszéde

a képviselőház 1869. évi július 3-dikán tartott ülésében.

(Polytás.)
Igy vannak önök a centralisatió vádjával. A centralisatio alatt nem értetünk mást, mint a kormány hatalmának olynemű tulterjesztését, a mely a polgári, politikai szabadságot elnyomással fenyegeti. De kérdem, minő hatalmat szerez magának általában a kormány a bíró kinevezése által; hiszen azon egyetlen hatalmat és befolyást, melyet eddig az elmozdítható bírora gyakorolhatott volna, jövőre feladja, mivel neki ezen tul elmozdíthatóságát biztosítja.

És különösen minő hatalmat szerez magának a kormány a kinevezési rendszer által a szabadság ellen, midőn a kormány kijelenti, hogy a szabadságot részint esküdtzéki, részint hasonnemű más intézmények oltalma alá helyezi és így e tekintetben is, az eddigi hatalomnak körét, nem hogy tágítsa, sőt inkább szűkebb körre akarja szorítani, (Élénk helyeslés jobbról); ugyanigy vannak önök a burocracia vádjával is. Ha önök burocratiának nevezik azt, a ki a burocracia dolgozik, mert az Isten szabad egye alatt nem végezheti el munkáját; (Derűtlenség.) ha önök azt értik a burocracia alatt, hogy a panaszok gondosan beiktatassanak, hogy a tárgyalásokra határidő tüzessék, hogy az ítéletet a bíró pontosan megfogja és végrehajtsa és az írományokat gondosan őrizet alatt tartsa, oh igen a burocracia e nemét, mely maga a rend, meg akarjuk honosítani. Különösen nem akarjuk, hogy a szegény ember panaszlevele hónapokon át a láda fenekén heverjen, vagy épen nyomtalanul eltűnjék (Élénk tetszés jobbról. Mi sem akarjuk! halló. Ez faj! jobbról.) nem akarjuk, hogy a szolgabíróra hajtó vadászatot kelljen tartani, míg végre sikerül őt a tizedik határba elfogni; nem akarjuk, hogy a panasz felvétele, tárgyalása, elintézése egyedül a bíró kényétől függjön, és hogy a hanyag vagy tudatlan bírót Istenen kívül senki feleletre ne vonhassa.

Igen uraim ezen Isten áldásából sokat nem akarunk jövőre. (Tetszés jobbról.) Hanem a burocracia alatt egészen mást értünk, értjük azon hierarchicus szellemet, mely az alsóbb hivatalnokot közvetlen felsőbbjétől függésben tartja; (felkiáltások a balon: Mi is így értjük) és annak minden akarat, minden önállóság nélküli rabjává teszi. Ez a burocracia; de ezen hierarchicus szellem ellen fölvettem én az előterjesztett törvényjavaslatokba minden lehető óvszert, milyen p. o. az elmozdíthatóság, ilyen az, hogy a bíró ellen egyszerű megintésen kívül közvetlen főnöke semmi feyelmi büntetést nem rendelhet el, hanem elrendelhet a felsőbb folyamodási bíróságból alkotott feyelmi bíróság, a mely az érdekeltség, a személyes hosszú határvonalán kívül áll; és

ilyen végre az, hogy a feyelmi eljárást csak a királyi ügyész indíthatja meg.

Egyi óvszer mellett, ily független és önálló bírói karról nem lehet fölténni, hogy az alárendeltség hierarchicus szellemét a maga rovására saját érdeke ellen meg akarja honosítani.

Ellenben igenis félnek én a burocraticus szellem becempésztésétől, akkor, ha elfogadtatnék épen azon javaslat, mely a tulsó oldalról keletkezett, hogy a bíró előléptetése a bíróságok kijelölésétől függjön (Ugy van! a jobboldalon.) A mi leginkább feyegeti a bírói önállóságot és függetlenséget, az, ha az alárendelt bíró tudja, előléptetése közvetlen felsőbbjének befolyásától függ.

Emlékezzenek vissza a negyvenes évekre, midőn a pozsonyi országgyűlésen a kir. városok szervezésének kérdése forgott szőnyegen, s midőn az akkori oppositio a kir. városok korábbi szervezetében épen a képviselői testületeknek önkiegszítési jogát támadta meg, mint mely egy egészséges közszellem kifejlődésének örkös akadályul szolgál. (Helyeslés jobbról.) Az akkori oppositio-nak teljesen igaza volt, mert az önkiegszítési jog behozza a tepsedés magvát a testületbe, mely azután természetserltleg akadályozni fogja az újabb szokatlan elemek beoltását, mely a testület megszokott észjárását megzavarhatná és abba új eleterőt vihetne be. Ezen önkiegszítési joggal majdnem egy színvonalon áll azon kijelölési jog, mely a tulajdonról indítványba hozottat.

Ime t. ház! az ellenék helyzete minden tekintetben tarthatlan. Nem áll azon érvelés, melyet ök a „junctim“-ból vontak le; mert hiszen az igazságszolgáltatás ügyének külön én önálló reformja nemcsak nem lehetetlen, nemcsak nem akadályozza a megyék reformját, de inkább megkönnyíti ezt. Nem áll az, hogy a justitia a megyei attributumok közé tartoznék, sőt a jogelmélet szerint oda nem is tartozhatik. Nem áll az, hogy hogy a justitiát a megyei municipiumok keretében czélszerűbben, helyesebben és jobban lehetne szervezni, mintha azt jogánál és kötelességénél fogva maga az állam veszi át; sőt a reform ama keretben csak megnehezülne, csak zavart és bonyodalmakat teremtene, a miről el lehetne mondani: peyor medicina morbo. (Helyeslés jobbról.)

És végre nem áll az, a mivel vádolnak bennünket, hogy a kinevezési rendszer megtámadja, veszélyezteti a szabadságot, hogy centralisatióra vezet, hogy burocratiákat terem.

Ellenben áll, hogy a választási rendszer nem fogna soha teremteni egy minden pártérdeken föltülemelkedett és egy a jogtudomány színvonalán álló bírói kart; — áll az, hogy az eddigi választási rendszer mellett a bírói tekintély és a törvények iránti tisztelet nem fogna biztosan megalárdulni soha; — és végre áll az, hogy a választási rendszer hátrányai erkölcsi és anyagi tekintetekben a nemzeti jólétet komoly veszélyekkel fenyegetik. (Helyeslés a jobbon.)

Törvényjavaslatom védelmére nem volnasszükség egyebet felhoznom; mert a legeclatansabb, legsikereseb védelem az, ha ellenfeleim mind negatív mind positiv érveinek aaptalanságát kimutatnom. Ha mindamellett áttérek némely egyes észrevételek czáfolására, azt csak azért teszem, hogy kimutassam, mily bámulatos hermenentika, a melyet ellenfeleim a javaslatból kiolvasnak, olyant, mi benne épen nincs, ellenben abból, a mi benne van, épen ellenkező értelmet vonnak ki. Igy bántak ezen tjavaslat 24. szakaszával, mely arról szól, hogy a bírósági és közigazgatási hatóságok összehitközése esetében az eldöntés joga a kormányt illeti. Ezt roszul idézték t. ellenfeleim; mert ő szakaszban van még egy záradék is: a törvényhozás további intézkedése. A kormány ezen szakaszt elsőbben úgy formulázta, hogy „ily kérdésben döntő az állambíróság“, de miután ez még felállítva nincs és mivel nem tartotta helyesnek egy korábbi tjavaslatban hivatkozni egy oly intézményre, mely még nem létezik, megállapította a tjavaslat ezen szövegét, mely önök előtt fekszik. De miután a kormány kijelentette, hogy csak egyelőre akarja ezen jogot gyakorolni, és miután ezen jogot egy más létező batóságra lehetetlen volna átruházni és miután az osztályokban a kormány jóakaratu felvilágosításait megadta, nem látom okát, hogy lehet azon vádat, mintha a kormány ezen jogot mindenkorra magához akarja ragadni, még nyitlásban is fenntartani ellentünk.

Továbbá azt hozták fel e törvényjavaslat ellen, hogy első szakasza, mely kimondja, hogy a közigazgatás és igazságszolgáltatás egymás hatáskörébe nem avatkozhatnak, megsért egy nagy alkotmányos elvet, mely szerint t. i. a közigazgatási téren ejtett sérelmekért a bírói oltalmat nem lehet igénybe venni. De kérdem hol van az kimondva

a törvényjavaslat e szakaszában, hogy a közigazgatási uton szenvedett sérelmek orvoslása nem a bíró hatáskörébe tartozik?

Az igaz, hogy az ellenkező sincs kimondva, de miért? Azért mert ennek kimondása nem tartozik ezen törvényjavaslat, hanem tartozik azon törvényjavaslatba, mely a közigazgatási szervezetet és a közigazgatás tisztviselők felelősségét fogja szabályozni.

Ha azon törvényjavaslatban ki lesz mondva, a mint ki is kell mondani, hogy a közigazgatási tisztviselők is visszaéléseikért a bíróságok által feleletre vonatnak, az nem fog disharmoniában lenni ezen törvényjavaslat első szakaszával, mert hiszen mindaz, a mire a törvény a bírót feljogosítja, annak hatáskörébe tartozik. Ezen törvényjavaslatban nem lehetett és nem kellett többet kimondani, mint azt, hogy a bíró nem teljesíthet közigazgatási, viszont a közigazgatási tisztviselő nem teljesíthet bírói funkciókat. (Helyeslés jobban.)

Szememre lobbantották azt, hogy a törvényjavaslat a bírakat külön fegyelmi bíróság alá vette. Noha a bírói felelősségről szóló törvényjavaslat még nincs tárgyalás alatt, mindamellett ki kell jelentenem már most is, hogy ezen ellenvetés igen téves szempontból ered. (Halljuk!) Mindenekelőtt meg kell jegyezmem, hogy közönséges bűntények és hivatali bűntények esetében a bíró a rendes bíróság által vonatik feleletre, és a fegyelmi bíróság csak fegyelmi vétségekre szorítkozik. De ezen fegyelmi bíróság sem valami külön testület, hanem a felsőbb bíróság tagjaiból alakul.

És ez éppen a bírói önállóság és függetlenség érdekében történt, mert legtöbb fegyelmi panasz az első bíróságok elnökeiktől szokott származni, a kik hivatala vannak a hivatali rend felett őrökölők. De nem akarhattam a bírót ugyanazon elnök ítéllete alá vetni, a ki egyuttal panaszoló is. (Helyeslés jobban.)

Azt mondják t. ellenfeleim, hogy a bírót parriavá akarom aljasítani, kizárva őt a politikai testületekből! Csodálom, hogy éppen ezen ellenvetés éppen azon uraktól származik, a kik mindig szerettek Anglia és Amerika példájára hivatkozni, holott pedig ott a bírók szintén ki vannak zárva a politikai testületekből; csodálom, hogy ugyanazok mondják ezt, ki barátai azon elvnek, hogy a bíró ne lehessen egyuttal országos képviselő. Ha ők indokolhatónak találják azt, hogy a bíró ki legyen zárva a politikai élet legmagasabb, legtisztább spherájából, akkor hogy engedhetik meg, hogy a bíró a politikai élet alsóbb rétegeibe tolokodhassék, hol a pártszervevények mindenesetre sokkal magasabb hullámokat vetnek, mint a törvényhozás terében. (Ugy van! Élénk helyeslés jobbról. Nyugtalanosság balról.) Csodálom, hogy ezen ellenvetés éppen önkéntől származik, uraim, a kik — noha alaptalanul — azon vádat emelték ellenem, hogy én a közigazgatási visszaélések feletti bíraskodást el akarom a bírói fórumoktól vonni. Mert ha azt akarják önként, a mit a kormány is akar, hogy a közigazgatási visszaélések feletti a bíró ítéljen, akkor kérnem, minő logikával engedhetik meg azt, hogy a bíró ugyanazon közigazgatási testületnek tagja legyen, mely feletti ítélai van hivatva. (Ugy van! Élénk helyeslés jobbról.)

Igen t. Ghyicz Kálmán képv. úr (Halljuk!) az angol institutiókat állította előtérbe, és azt mint-

egy mintaképp ajánlotta nekünk. Engem viszont arról vádolt, hogy elveimet, melyek ezen törvényjavaslatban le vannak téve, a francia és német jogrendszerből vettem át. Annnyit tehát elismer a t. képviselő úr, hogy törvényjavaslatom sem az egyik, sem a másik jogrendszer vak utánzásából, hanem több jogrendszer combinációjából ered.

És ebben igaza van, mert én nem találok mindent jónak, a mit a külföld felmutat, és azt is, a mi ott jónak és helyesnek bizonyult, csak úgy veszem át, ha az specíficus viszonyainknak, érdekeinknek megfelel. De a t. képv. úr nekem az angol intézmények vak majmolását ajánlja.

E tanácsot nem követhetem. Ő is bizonyosan igen jól tanulmányozta Goebtet, kinél alig írt valaki hibet, és alopasban az angol intézmények szelleméről. De elfelejtette bizonyosan annak egy nevezetes tételét idézni, a hol a t. mondja, hogy Anglia sajátserü intézményei az európai continensen az eltérő viszonyoknál fogva alig volna megbonosíthatók.

Mit mondana pl. a t. képviselő úr, ha én az esküdtszékek hatáskörét Magyarországon úgy, mint Angliában részben van, kiterjeszteném a polgári perekre. (Madarász József közbeszól: Ez igen helyes volna.)

Mit mondana (Halljuk! halljuk!) a tisztelt képviselő úr, ha p. o. azt, mi Angliában van, hogy felső bíró elvonhat valamely pert az alsó bírótól, és abban ítéletet hozhat, Magyarországra is be akarám hozni azon sarkalatos jogelvtnek megsértésével, hogy senkit illetékes bírjától elvonni nem lehet. Sok jót és helyeset hozott fel a t. képviselő úr, megengedtem. Ilyen az esküdtszéki, a békebírói institutio, ilyen az, hogy mindenki fölött áll a törvény, ilyen az, hogy a közigazgatási visszaélések feletti is a bíró ítél, ilyen az, hogy a közigazgatási és bírósági hatóságok összehitkozése esetében a bíró ítél, valamint azon kérdések fölött is, melyek az egyesek és a kormány között fölmerülnek!

De az én törvényjavaslatom hol tagadja meg ezen elveket? Sehol! Csak hogy nem vehetem ezen törvényjavaslatom keretébe, mert ezen törvényjavaslat, mely csak az alapelveket tartalmazza, nem lehetett egyuttal polgári törvénykönyv, büntetőtörvénykönyv, polgári perrendtartás, büntető eljárás, közigazgatási rendszer stb. (Élénk, zajos éljenzés a jobban.)

De azért az én törvényjavaslatom mindezen jogelvek, mindezen jogintézmények átültetésének nem áll utjában.

Mindezzel együtt! Hanem átvettem én a tisztelt képviselő úr által jelzett angol jogelvekből sokat, p. o. azt, hogy a közigazgatás, mint ott, el van különítve az igazságszolgáltatástól; azt, hogy igazságszolgáltatás — mint ott is, nem a municipium, hanem az állam ügye, hogy a bírakat a fel ség; a fejedelem nevezze ki! És abból, hogy ezen intézményeket Angliából átvettem, talán érveit hozott fel törvényjavaslatom támogatására a tisztelt képviselő úr? Nem, sőt érvül használta fel, hogy leszavazza azt. (Élénk éljenzés jobban; zaj halon.)

Hivatkozott még ellenemben Oroszországra is (Halljuk!), különösen hivatkozott az 1867-ben, vagyis helyesebben 1865-ben kelt azon czári rendeletre, mely a bírósági és közigazgatási hatóságok közt felmerülő összehitkozések esetében az eldöntés jogát a bíróságokra ruházta és szemére veti a kor-

mánynak, hogy e tekintetben tul hagyta magát szárnyaltatni, és meghagyta magát előzetni még az orosz törvényhozás által is! (Zaj, felkiáltások: Halljuk!)

T. ház! (Halljuk!) hogy mikép előzhetne volna meg a magyar kormány, mely 1867-ben lépett élebe, azon rendeletet, mely már 1865-ben kelt, ez előttem oly problema, melynek megoldását én az illető tisztelt képviselő urra vagyok kénytelen hártani. (Derűtség.) Hanem engedjék meg, hogy ezen hivatkozás ellenében én is hivatkozhas sam ugyanazon rendeletek azon másik részére, t. i. mely kimondja, hogy az igazságszolgáltatás a közigazgatástól elkülönítetik.

Íme tehát, ha mi szemrehányást érdemelünk azért, hogy nem hozhatuk létre mind azt, mire a nemzetnek szüksége van, és a mi már sok rendezett államban létezik, mennyivel inkább szemrehányást érdemelnek azok, kik ezen elvet is, melyet Oroszország már elfogadott, t. i. hogy az igazságszolgáltatás a közigazgatástól elkülönítetik, ezen törvényjavaslat visszavetése által el akarják maguktól utasítani. (Jobbról: Igaz! Balról: Ez ráfogás! Halljuk! Halljuk!) és így azon szép alkalmat is, melyben Oroszországot nem ugyan tulszárnyalnák, de legalább megközelíthetnék — elszarlasztják. (Derűtség jobbról.) (Vége következik.)

Magyar országgyűlés.

A képviselőház-ülése jul. 9-én.

A jegyzőkönyv hitelesítése s több kérvény benyújtása után

Táncsics Mihály interpellációt intéz a közokt. miniszterhez a miatt, hogy a német nyelv nálunk kötelezett tantárgy az iskolákban, míg Lajthán túl a magyar nyelv nem tanítatik; kérdi: szándékozik-e a miniszter e paritás alapján egyforma eljárásról gondoskodni? — Kiadatik a miniszternek.

Napirendre térvén a ház, folytatott a bírói hatalomról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalása.

A 12 dik § hez Fillenbaum Ferencz báró módosítványt nyújt be, mely szerint a bíró végrendeleti gyámságot elfogadhaason. A többség e módosítvány mellett volt.

A 13. 14. és 15. §, a szerkezet szerint, elfogadotván, a 16 diknál egyhangulag elfogadatik Irányi Dániel módosítványa, mely szerint a bíró 70 éves korában nyugdíjaztassék!

Az ezután következett szakaszok is elfogadotván, következett volna a szavazás, mi azonban más napra halasztotott.

A képviselőház-ülése jul. 10-én.

Tárgyai: Kérvények beadása. A központi bizottság jelentése a Duna- és Szerbfejedelemségekkel kötött postaszervezés iránt. A pénzügyi bizottság jelentése a függő adósságok ellenőrzésére kiküldött országos bizottság által előterjesztett törvényjavaslat tárgyában. A központi bizottság jelentése a gácsországi vasút tárgyában. A pesti és torontáli kérvények tárgyában a kérvényi bizottság jelentése. A bírói hatalom gyakorlásáról szóló törvényjavaslat végleges megszavazása. A nyugati vasút iránti törvényjavaslat végleges megszavazása. A pénzügyi- és vasúti bizottság jelentése a gümöri vasút ügyében. Leghosszasabb és élénkebb vita folyt a kér-

ések az orosz kancuka-uralom alatt tarott lengyel részekből nem hozhatta meg senki a kegyelet nemes adóját a letlalt dicsőség eme ereklyéinek. Az idegenek száma meghaladta az 5000-et.

A hatalmas árként hullámzó tömeg érdekes és meglepő képet mutatott. A fényesen öltözött urak és hölgyek mellett ott állt a kopott ruhájú szerzetes; a selyem talárokban megjelent izraeliták oldalánál láttuk a vászon öltönyös földészit, míg az ősi öltönyt viselő polgárnak a darócba öltözött kárpáti lakos vala szomszédja.

Reggel hat óraker foglalta el állomását az akadémiai ifjúságból képzett diszörség, a szt. Péter templomnál. Hét óraker már leirhatlan tolongás kezdődött a Mária egyházban, melyben N. Kázmér tetemei valának kiterítve.

A katófalk pár ölnyi magásra emelkedett s vörös bársonnyal volt bevonva; biboros keimből, melyet arany himzésekkel gazdagon díszítének fel egy korona alakú mennyezet volt fölébe készítve.

A baldachin előtt két páncélos lovag állott, szétlört paizsal, mi azt jelezte, hogy Kázmérban halt ki a Piastok királyi háza. A katófalk négy végén négy zászló lobogott a lengyel sas díszlett mindnyáján; oldalán szemléltük Krakó és Lemberg városok és a krakói egyetem czimereit. A Maria-templom ajtóinál állottak az ünnepélyre rendező biztosok: dr. Samelsohn izraelita és a lengyel Zie-lenewski kimutatván a belépőknek helyeiket.

Nyolcz óraker adott jelt a Zsigmond-harang (a világ egyik legnagyobb harangja) a Wawel felé indulásra.

Reggel jöttek ki a templomból a küldöttségek, mintegy 400 tag gyászba öltözöttek; Lengyelország poseni és galicziai részeinek nevezetes férfait itt lehet látni, mindaz, mit Posen és Galiczia a politika, művészet és tudomány terén kitűnőt felmutathat — itt képviselve volt.

A menetet Posen, Nyugat Prusszia és Galiczia küldöttei nyitották meg; ezeket követték az egye-

vényi bizottságnak a pest- és torontálmegyei kérvények tárgyában adott azon véleménye alkalmából, mely szerint a belügyminiszter lévén a törvény által megbizva a választások feletti őrökdeessel, a kérvény hozzá utasították.

Nyáry Pál ebben meg nem nyugodván, miután a ház nagy derűtsége közt kimondja, hogy az országban egy központi választmány sem járt el oly praecisioval, mint a pestmegyei, ellenkező indítványt tesz.

Szlávy József államtitkár erős érvekkel s a jobboldal helyeslése közt pártolja a kérvényi bizottság véleményét.

Teleki Domokos gr. hasonlóan e mellett emelt szót, s úgy hiszi, hogy a miniszterium túlságos engedékeny volt, midőn a választási visszaélések ellen már előbb nem lépett fel.

A szönyegen levő kérdés feletti vita megszakittatik az elnök azon kijelentése által, hogy a bírói hatalomról szóló törvényjavaslat felett véglegessé szavazás történni, mi meg is történni, az 75 szótöbbséggel elfogadotott. Mellette szavazot 184, ellene 109 képviselő, távol volt 108.

Vukovich Sebő interpellálja a miniszterelnököt a Fiume és magyar partvidék visszacsatolása iránt kiküldött vegyes választmány munkálatainak mibenlétérol.

Deák Ferencz, mint azon küldöttség egyik tagja, kijelenti, hogy még eddig semmi egyesülés sem jött létre, mert a horvát és fumei nézetek a mieinknél nagyon eltérők. A kérdést azonban végkép megszakítani nem lehetett, s így időtől kell várni.

Andrássy Gyula gr. miniszterelnök constatálja, hogy igen tetemes közlekedés történt, s az egyezés sikerében nagy reménye van; s reméli, hogy az országgyűlés legközelebbi összejövetelekor a három küldöttség megállapodását közölhetni fogja a házzal. (Élénk tetszés.)

Felvetétné ismét a pestmegyei kérvény ügye, a ház elfogadja a bizottság véleményét.

Vidéki levelezés.

K. Vásharhely, jul. 4. 1869. — Városunkat s vidékünket a napokban nagy csapásokkal látogatta az Úr az ő haragjában.

Mult hó 17-én vigyázatlanság következtében délelőtt 10 óra tájt tűz ütött ki, s rövid idő alatt, a legerélyesebb oltási törekvés mellett is, hatnyolcz ház s néhány gazdaságot épület megsemmisült. Egy földig ledgett ház pinceszéből nagy életveszéllyel menthettek meg egy pár ifjú házast, kik házi javaikat lefordva a gyorsan haragpóztott tűz miatt benn rekedtek s eszméletlen állapotban hozattak ki a rekedtől, azonban a gyorsan jött orvosi segély következtében mindketten életben maradtak, s már fel is gyógyultak.

Leirhatatlan sok kár, s nagyon kevés volt belőle biztosítva.

Ezen hó 1-8 napján este ismét tűz ütött ki, s csakhamar két csűr, egy istálló s egy új ház égott le földig.

Dicsőretilt kell megemlítenünk, hogy a csak a napokban városunkba érkezett magyar katonaság a Lajos város királyi nevet viselő ezredből, tisztjeivel együtt a legnagyobb erélyt és munkaságot fejtették ki ezen tüzesetnél a tüzlés nem tem tanárai, a testületek, a városok küldöttei, de-ákok, földészek, izraeliták, köztük a krakói rabbi; a megjelent közönség nagybárra ősi lengyel díszöltönyt viselt. Alig indult meg a menet, a boltok a bel- és külvárosokban bezárták s az utcákat házairra feltűzték a gyászlobogók ezreit.

Midőn a menet a Wawel-en fekvő királyi lakhoz közeledett, ismét megkondukt a Zsigmond-harang; e roppant nagy királyharang sajátosság kongása — évek hosszú sora óta nem buzgott e harangot — megindító hatást gyakorolt a népre.

Fél tíz óraker a menet a vártemplomba érkezett. Ide csak a küldöttségeket boaszájták be, a templom hajója nem fogadhatván be nagyobb tömeget.

Regelőbb a roppant számmal megjelent pap-ság ment a Masa-kápolnába és elkezdé a zsoltrókat zengedezni. Végre előhozták N. Kázmér koporsóját; a koporsót két paraszt, két deák és két polgár emelte vállain; a koporsórol lecsúszó szalagokat tarták: Potocki Ádám gróf mint a galicziai országgyűlés, dr. Libert mint a poseni képviselők küldöttei, dr. Diétel és Szemelovskii Krakó és Lemberg városok polgármesterei, az egyetem rectorai és tanárai, végül Lobzow falu bírája.

Mintegy 100 pap folytonosan énekel az olfár előtt; valamennyi oltárnál miséket szolgáltattak.

A kormány képviselői is jelen voltak: az egész táborok, a törvényszéki elnökök, a helytartóság képviselői.

Miután a miszés bevégeződött, a különböző osztályok képviselői leemelték a katófalkról a koporsót s a nagy királyi tetemet elvitték a kész sírboltba. Ezután előléptek Kochstim és Zieleinewski s a sírbolt nyitását befelezték.

Igy végeződött e nemzeti ünnepély: a jelen voltak arczán a honfiai fájdalom tükröződött viasz-sza, sokan megkönynyezték a multak dicső emlékeit.

TÁRCZA.

Nagy Kázmér lengyel király feltalált tetemeinek ünnepélyes eltemetése.

◁ Egykor a hatalmas lengyel birodalom területe kétszer akkora volt mint a mai Franciaország, s népességének száma megközelíté a hármas sziget király-ág lakosainak millióit. A nemzet maga századokon át képezte a művelt világ véd-falát az ázsiai barbar feltátarok, s a féltelmes török hatalom ellen; fiaí mindig harezias jelleműek valának, szerettek hazájukat, s ragaszkodtak valásukhoz. Hanem alkotmányuk biányos volt; útát nyitott a pártoskodásra, a polgárháborúra. Később megbonosult a vallási türelmetlenség, s így a polgári erények megromolván, szomszédaiak csel-szövényei és erőszakos beavatkozása nem hagyta létrejönni az ország- és nemzetmentő javításokat, hanem megosztotott a nemes nemzet hazája felett.

A boldogabb időkben volt a nemzetnek egy nagy királya, ki 500 évvel ezelőtt már átérté a democratia eszméjé; felfogta azt, hogy a nemzet erejét egy erős középosztályban, és az értelmiség mellett, a nép zömében kell keresni; ezért oltalma alá vette a szántóvetőket, s az akkor még kevés joggal bíró polgárságot, s a különböző vallásfelekezetek is alatta testvéries egyetértésben éltek. Egykori írók azt jegyezték fel róla, hogy a bölcs törvényhozó, ellenségeinek réme (N. Lajos királlyal együtt szokott volt el-lenük csatázni) Lengyelországot fából építve találta s kőből építve hagyta hátra, vagyis: a jóllét nagyobb fokára emelte. Még nagyobb dicsőret volt reá az oly-garcháktól nyert gnyneve: a parasztok ki-

rálya. E név a mai kor szeméi előtt dicsőűben tünteti fel előttünk Nagy Kázmér-t, kit, az egykoru írók bizonyítása szerint, évszázadok előtt is szívből siratott meg a lengyel nép. Vele halt volt ki a Piastok királyi háza; s mivel utódai eltértek az útról, melyen ő országát nagygyá tette volt, a szép országnak össze keles omolnia! Azóta hiába folyt annyi vér, hiába áldozták fel magukat ezrek és ezrek a hazáért — nem támaszkodván a democratia elvének életbeléptetésére úgy, a mint azt ama nagy király, öt század előtt is tévé — sükert nem arathattak. A lengyel nép közönyös-sége volt elnyomóik egyik legerősebb szövetségese. Európa is azért nézte el hideg részvétlenséggel a lengyel hazafiak szent törekvéseinek annyiszor ismételve történt meghiusultát, mert szabadságra éretlen, pártoskodás nélkül élni halni nem tudó népek tarták a lengyeleket, kik képtelenek államot alkotni, fenntartani.

Közelebből temették el a galicziai és poseni lengyel részek lakói Nagy Kázmér egykori dicső királyok most feltalált földi maradványait, azon király hamvait, kit leginkább a mi igazságos Mátyás királyunkhoz hasonlíthatunk.

Az ünnepélyes temetés eseményéről ezeket írhatjuk.

A ki julius 9-én járt-kelt Krakó utcáin, bele képzelhette magát a régi dicső korba, midőn e város székbelye volt ama hatalmas birodalomnak melynek határai a keleti tengertől a Don-ig terjedtek.

A ki julius 9-én járt-kelt Krakó utcáin, bele képzelhette magát a régi dicső korba, midőn e város székbelye volt ama hatalmas birodalomnak melynek határai a keleti tengertől a Don-ig terjedtek. Kora reggel óta roppant tömeg lepte el az utcákat; minden oldalról sietett elé a nép, részt venni a nagy király feltalált tetemeinek ünnepélyes eltemetésén. Látni lehetett itt nőket és férfiakat Galiczia valamennyi vidékeiről, kik nemzeti-ségi különbség nélkül zarándokoltak a bölcs törvényhozó, a városépítő Kázmér sírházhoz;

könnyű műtételében. — Nép és katonaság, az eddigi szokástól eltérőleg nem versenyben sietett a dühöngő elemek határt vetni s e közös erőnek sikerült is.

Mult hó 22-én oly nagy jégverés vonult át Háromszék felső részén ős tavasz gabonát egészen megsemmisítve, melyhez hasonló emberi emlékeztet őta nem történt. — Noha nagy meleg volt, mégis másnap is telve voltak az út melletti sáncok, tömérdék madarat, egeret, hörcsögöt lehetett látni agyon ütve a jég által. A hol a sulya ment, úgy levert mindenféle gabonát, hogy az egész mező mint egy letartott tarló úgy tűnt fel a szemlélő előtt. Ő-hat faln határan vonult át, mindenütt kisebb-nagyobb mérvben pusztítva. — Hiszük, hogy ns. Háromszék tisztisége erőlyesen lépett fel, hogy felsőbb helyről comissiot eszközöljön ki, e temérdek kár felvételére, hogy ezáltal a szegény nép könnyítésére adó elengedést eszközöljön. A kárhoz nem merünk határozottan hozzá vetni, de hiszük, egy pár millióra fel lehet tenni. Így hát az aratáshoz szomorú kilátásunk van.

A gabona ár emelkedett, a marha ára szállott, azonban a hús még mindig 16 kr. o. é. Ojtozi.

Napi hírek.

— A magyar delegáció július 11-dikén délután megnyitott. Jelen volt a három községi miniszter, továbbá gr. Festetics György magyar miniszter, b. Orcey Béla és Wegner Vincze osztályfőnökök; koronánk volt gr. Majláth Antal, korjegyző gróf Apponyi; 46 tag levén jelen, koronánk a delegációt megalakultnak nyilvánította, mire az elnök és jegyzőválasztás következett. Elnökké lön gr. Majláth Antal, alelnökké Bittó István, jegyzőkké: Rajner Pál, Fodorczy Sándor és Bujanovics Sándor. B. Orcey Atnyója a kötséget elváltatva, mire a bizottság 4 osztályba osztott, melynek elnököt, jegyzőt és számvizsgálót választanak.

— A reichsrath delegációja jul. 12-én délelben megnyitott, nébány lengyel is jelen volt. Beut gr. jelenté, hogy ő Felsőke közlebb személyesen fogadja a delegátusok tisztelgését. Auersperg Károly hg lön elnökké, Hopfen alelnökké.

— A rendes hadsereg létszáma 1870 re következő számokkal van előirányozva: sorhad 572,518 fő; tüzérség: 1288 ágyú; lovasság: 49,569 fő; mérnökkar: 14,418; útászhad: 7747 fő. és egészségügyi csapatok: 11,598.

— Felső-Fehérmegyébe kormánybiztosul Mikó Mihály azon utasítással küldetett ki, hogy a megye kormányát — melyet ma már át is vett — átvéve, a vizsgálatot azonnal kezdje meg. — Tanfelügyelőkké kir. tanácsosi címmel kinevezettek: Kéthely József Koloza- és Dobokamegyékbe; Antalfy Károly Csik-, Udvarhely- és Háromszékbe.

— A kath. antonomiát szervező nagygyűlés számára választási szabályok az előkészítő gyűlés 18 as bizottsága következőben állapodott meg: Elfogadtott a papi választások titkos szabályai módja. — Az alapság 40 választott papi követ által fogna képviselteni, ugy azonban, hogy a papi követek megyenkénti számarányát, a megyei papság létszáma, s ha két, vagy több megye bírna egyenlő számú papokat, az előnyt a hívek többsége fogja eldönteni. — A káptalanok külön képvisellett bírnak. Az összes káptalanok 4 választott kanonok által lesznek képviselve. Minthogy

A király koporsója pléhből készült s e felirat áll rajta:

Casimiri Magni Ossa
Insignisque Regia
Ornatu-que Reliquiae
Feliciter Inventa
Pie collecta
A. D. MDCCCLXIX
Nonis Julii
Hac Arca condita
Jacent
R. I. P. *)

N. Kázmér második temetése eszébe juttatja a lengyel népek az ő nagy tetteit, azt: hogy erős kézzel védelmezte meg az ország függetlenségét, területi épségét;

hogy gátot vetett az olygarchák zsarnokságának;
emelte a polgári és földész-osztályt;
pártfogolta az ipart és kereskedést;
jó törvényekkel emelte az ország jólétét;
megfékezte a pártoskodás gonosz széleleit és

örkődött a vallásfelekezetek jó egyetértése felett: hisz talán ép ezért láttuk másodiki temetésénél együtt az ország minden nemzetiségit, felekezeteit, társadalmi osztályait, oly megbatottan állani koporsója körül, mintha gyászban, de egy nagy kibékülési ünnepeket ültek volna meg.

Valóban, csak az egyetértés lehet a feltámadás alapköve!

*) Nagy Kázmér csontjai, Királyi jelvényei, Díszöltönyei maradványai, Szerencsésen feltalálva, Kegeyelttel összegyűjtve 1869. július 9-én E szekrénybe téve nyugosznak.

tebát külön képviseletet nyernek, az alsó papi követekre nem szavazhatnak. — A tanítórendek szintén 4 választott képviselő által lesznek képviselve. — A főpapság 24 püspöke és a pannonhegyi főapát természetesen tagjai a kath. congressusnak. — A papság tehát összesen 73 tag által lenne képviselve. — A világi képviselőkre nézve követező megállapodások történtek volna. — A világi katolikusok kétannyi képviselőt küldenek, mint a papok. — Tehát 146 képviselő lenne. — Szavazati joggal bir minden teljes koru kath. kivéve a fenyíték alatt állókat és az elmebetegeket. — A világi képviselők mindegyike mintegy 60 ezer lelket fognak képviselni. — Az egyházmegyék egyházi választókerületekre fognak osztani, s minden kerület 1 képviselőt küld.

— Az unitáriusok papi választásáról szóló híreben mult számunknak hibásan állott segédpap rendes pap helyett; mit, — miután a megválasztott félépapi és féltanári kötelezettséget vívó rendes lelkes, ezennel ki is igazítunk.

— Az aradi vértanúk özvegyeinek a kormány évenként 600—600 frnyi nyugdíj rendelt. A baloldali lapok némelyike kevesli, meg nem gondolva, hogy ez a legmagasabb nyugdíj, mi a fennálló szabályok szerint, a katonák özvegyei részére utalványozható.

— A brassói keresk. és iparkamra az 1868 ki 6-dik t. cikk értelmében megártá újjáalakító gyűlést. Elnökké Gótt János, eddig volt elnök választott; alelnökké a kereskedelmi osztályban Hesshaimer J., az iparosztályban Dück József.

— Felkérteünk a következő meghívás közlésére. Meghívás a nagy-szebeni magyar királyi jogakademia negyedszázados trónünnepére.

A m. k. jogakademiai tanári kar fennevezett intézet minden jelenlegi s volt hallgatóját s más jóakaróját a f. é. jul. 32-én tartandó ünnepélyben részvételre ezennel alázattal felszólítja, azon megjegyzéssel, hogy „a gyűlekezetek, ünnepélyek s társas összejövetelek központi ünnepélyi bizottságának hirdetménye” szerint, „az örömtünep az egyeték N.-Szebenben f. é. jul. 29 — aug. 7-ig tartó gyűlekezeti napjai alkalmával” fog ünnepeletni, következők rendben:

Jul. 30-án esti 7 órákor, előlünep barátságos üdvözet által, a „Magyar Király” hoz címzett józsefvárosi szálloda kertjében.

Jul. 31-én reggeli 10 órákor örömvéi ünnepély a „római császár” nagy termében; ugyanaz napon délutáni 2 órákor díszbeid egy díszcsarnokban; este jogász dárídó.

N. Szében, 1869. jul. 8-án.

A tanári kar.

— Kolozsvár tanácsa a cselédgyere vonatkozólag a következő szabályokat teszi közzé: 1 ször. Minden gazda, ki szolgálatába bármely cselédet szándékszik befogadni, köteles mindenkéltt a cseléd előbbeni gazdájának elboc átási bizonyítványát előkérni, s csak azután fogadni meg a szolgálatába, ha előbbeni gazdájától véleleges elbocsátásról tökéletesen s minden kételyt kizárólag meggyőződött. — megjegyezveitvén, hogy a cselédnek, ha idegen: külségi; ha városi, tizedi bizonyítvánnyal kell előlta lennie. 2-or. A fennebbi pont szigorú megtartása mellett befogadott cselédet köteles minden gazda, a befogadástól számítandó 3 nap alatt a kebli kapitányi hivatalnál beírattni és számára tartózkodási-jegyet eszközölni, melyen a szolgálat idejének tartalma és a bér összege tisztán följegyzendő lesz. A beírattnál a cselédnek is szükségképen jelen kell lennie, hogy kérdés esetében kifogást, mi számtalan-szor tapasztaltatott, ne tehessen. 3 ször. Minthogy a szolgálatát kedvetlenül és hanyagul teljesítő cseléd tartása gazdájára nézve felettébb terhelő; ennélfogva magasabb intézkedésig megállapittatik, hogy azon cseléd, ki havi időre szegődött, 14 napi, ki pedig félévi, vagy egész évire, hat héti felmondás után minden akadály nélkül kiléphet szolgálatából. Ezen felmondási idő letelte előtt pedig, betegségi esetét kivéve, gazdája általi kibocsátására sémmit szin alattigényt nem tarthat. — Azonban, hogy a felmondás érvényes lehessen, annak a kapitányi hivatal előtt kell megtörténnie, hol az jegyzésbe fog vétetni, a felmondási időnek ezéjja az lévén, hogy azalatt a gazda más cselédet, a cseléd pedig más gazdát keresessen magának. 4-szer. A felpénz adása és elfogadása percztől fogva a szerződés felbonthatlan s a felpénz, egyik, mint a másik fél által vissza nem vonható. A cseléd tehát felpénz után szolgálatába lépni köteles; a gazda pedig, ha a szegődött cselédet felvenni vonakodik, a kikötött szolgálati idő tartamának szem előtt tartása mellett a felmondási időre bér- és élelmezéssel tartozik. 5 ször. Azon gazda, ki az 1-ső és 2-dik pont szabványai ellenére fogadna be és tartana cselédet, legelső rajta éretése alkalmával 5—10 frt, ismétlés esetében kétszeresített pénzbírsággal fog elmarasztaltatni, mely a városi szegények pénztárába foly be; — azon cseléd pedig, ki előbbeni szolgálatában lételeit későbbi beszegődése alkalmával a gazda előtt eltitkolná, vagy szolgálatát hanyagul és hirtelentl teljesitendé — méltó szigorú büntetés alá fog vonatni, valamint azok is, kik valamely cselédet szolgálati felbontására csábítanak. 6 ször. Mi a fennebbi pontokban a cselédekről mondatott, ugyanaz áll a pinczerek, pinczérnök és egyéb szolgálati vi-

szonyban álló egyénekre is. 7-szer. Az 5-dik pontban a cselédtartó gazdákra, kimért pénzbüntetése alá esnek, mindazon háztulajdonos- és vendéglősök is, kik lakóik, vagy szállóikat 3 nap alatt beköltözésük, vagy beszállásuk után a kebli kapitányi hivatalhoz bejelenteni elmulasztják.

— Ö Felsőke a honvédelvességhez Forinyák Gyula, a hasszia-kasseli választó-fejedelem nevét viselő 8-dik számú huszárezred első osztályu századosát hasonló minőségben, Gabrielli Józsefet főhadnaggyá, mind a kettőt a honvédelmi miniszteriumhoz leendő beosztás mellett kinevezte.

— Az igazságügyminiszterhez minden oldalról érkeznek a bizalmi feliratok. Közlelbről küldöttek: a bácsmegeyi hódási választókerületi Deák párt; az Esztergom városi Deák-párt; továbbá a szabadkai Deák-párt stb.

— Krakóból írják: Nagy Kázmér földi maradványainak temetési ünnepélye fényesen ütött ki. A lakosság részvéte rendkívüli volt. Egész Krakó ünnepi díszben ragyog. Mindenütt példás rend uralkodott. A katonai és polgári hatóságok számosan voltak képviselve s temérdek idegen jelent meg. Mai lapunk eredeti Tárcajja részletesen írja le a nevezett eredményt.

— A mult országgyűlésen alkotott törvény tudvalevőleg elrendelte a szerb és román görög keleti egyházak különválasztását. Ennek folytán ült össze N.-Szébenben még mult évben egy román congressus, mely bizottságot választott a szerbekkel eddig közös egyházi javak testvéries felosztása céljából. E bizottság hivatalosan csak most jutott azon helyzetbe, hogy teendőihez, feladatahoz lásson. A bizottság, mely a szerbekkel közös egyházjavarakat felosztandja, a szerb nemzeti egyház megbízottaival egyetemben következőleg alakult meg: b. Siaguna András érsek, elnök; akadályoztatása esetében Ivaskovics Prokop, aradmegeyi gör. kel. püspök; tagjai továbbá Balnoziann János, Joannovics György államtitkár és országgyűlési képviselő, Moosonyi Antal orsz. képvis., Popovics János verseczi esperes, Babes Vincze, orsz. képvis., Bika Simón n.-váradi esperes, Popovics Zsigmond orsz. képvis. és Radulescu Constantin ügyvéd.

— A kolozsvári ipar- és keresk. kamra a napokban alakult újjá, midőn a kamara eddigi személyzete nevében Gamán Zsigmond meghatóan szép beszéddel elbocsátván a gyűléstől, az új választás következőleg ütött ki: Elnök lett Finály Henrik, alelnökök: Ákoncz János és Krémer Ferencz. Ezek megerősítése után a titkár is meg fog választatni.

— Megjelent a „Handbuch des gerichtlichen Verfahrens in und ausser Streit-sachen für Ungarn und Siebenbürgen, auf Grundlage der neuen ungarischen Civilprocess-Ordnung Von Anton Danseher 6, 7, 8. és 9-dik füzet. Minden egyes füzet ára 50 kr. o. é. Kapható Bécsben, Urban és Schwarzenberg kiadásában.

— Egy proféta. Mobilew kormányzóságban a fehér orosz lakosság közt egy, minamkább terjedő politikai vallási mozgalom uralkodik, melyet egy egyén idézett elő, ki magát az újra megjelent üdvözítőnek, Jézus Krisztusnak adja ki s a vallás köpenye alatt a régi lengyel nemesi és papi uralom visszaállítását hirdeti. Az új proféta, kinek nevét és származását senki sem tudja, állítólagos csodák által nagy feltűnést tett szer a tudatlan népnél, s tizenkét apostol (ismert párok) kíséretében faluról falura jár, tanítva és a betegeket gyógytva; a parasztnak, mert nem vetek részt az 1863 diki lengyel fölkelésben, s mert a lengyel nemeseket az orosz hatóságoknak kiszolgáltattak, ezt súlyos büntül rója fel s nyomatkozás szavakkal bünbánatra s életök megjavítására inti őket, a mellett hirdeti a régi lengyel birodalom nemcsótára bekövetkezendő visszaállítását. Az orosz hatóságokat az új proféta által előidézett mozgalom nagy zavarba ejt; mert minden fáradozásai daczára sem tudják ezen egyént kérekeríteni, ki, általuk üldözveitvén, az iránta nagy hűséggel viseltetű föld-népénél mindig és mindenütt biztos menhelyet talál.

Hivatalos értesítések kivonata.

Árverések. Kolozsvárt a k. közép-tizedben ház aug. 2. sept. 2. — Kolozsmegeyében M.-Gy. Monostoron fekvők aug. 10. — Ugyanott K. Monostoron fekvők aug. 5. sept. 6. — Felső Fejében Ürmösön fekvők aug. 28. sept. 28. — Udvarhelyszéken Ujszékeliben fekvők aug. 26. sept. 29. — Csikszékben Balában fekvők aug. 4. sept. 4.

Szerkesztői nyilt posta.

B. E. urnak A...n. A beküldött okmányokért fogadja szives köszöneteket. Mi e tárgyban a vitát befejeztetnek nyilatkoztattuk, így s e nekinek és sommiféle rovatunkban sem adunk tért.

A nagyérdemű művelt olvasó kö-zönséghez.

A „Magyar Polgár” szerkesztője, Papp Miklós úr lapja 82 dik számában arról értesít, hogy a „K. Közöny” újdonsági rovatában megjelent, beküldött közleményben foglalt, az ő mivel sem bizonyított állításe szerint „hamis állítást” és „botrányos ferditéseket” — ellenem intézett személyeskedéssel kísérlendi meg cáfolgatni. Ily eljárása előttem nem újság; mert a mióta P. M. úr lapját megindította, folyvást ezt cselekedte. Hanem azért várva várom, hogy ellenem felhozandó bizonyos (?) bizonyára hiteles (?) adatait olvassam; aiaulom azokat különösen a „Magyar Polgár” művelt olvasó közönségének figyelmébe, mert meg vagyok győződve, hogy azokból és az előadás páratlan modorából felismerendi, mennyire van hivattva Papp Miklós úr egy politikai lap vezetésére.

Mély tiszteléssel Sándor József.

KÜLFÖLD.

Brüsszel, jul. 10. Távirati jelentés szerint a francia belga vasuti jegyzőkönyv ma délután iratott alá Parisban.

Paris, jul. 10. A „Constitutionnel” jelenti: A korona tanácsban a felett tanácskoztak, vajjon a kormány az ismeretes beavatkozásra mindjárt eleinte feleljen e az által, hogy szándékait és programját közzéteszi. Hatalozat mindeddig nem hozott e tárgyban, miért is minden erre vonatkozó hírek elhamarkodottak.

Madrid, jul. 10. Az „Imparcial” jelenti: Ugy az unionisták mint a democraták részt fognak venni az új miniszteriumban.

Paris, jul. 9. A törvényhozó test tegnap ülésében Favre azt kívánja, alakuljon meg a kamara, hogy azon nagy politikai kérdéseket, melyek az országot annyira foglalkoztatják, megoldhassa. A kért időhaladékot nem czéloznak egyébre, mint a miniszterium újjáalakítására. Roubet oda nyilatkozott, hogy ama nagy politikai kérdések nem egynehány személyt, hanem az ország intézményeit illetik. A társadalom jövőjének feladata, hogy a forradalmak ellen gátat emeljen. Éa — ugymond Roubet — igen jól tudom, hogy a kamara mily új erőkre fog támaszkodhatni a végből, hogy a társadalom megóvassék.

A „Peuple” a tudvalevő interpellatio alkalmából azt mondja, hogy a császár nem szándékozik a méltányos kivánalmaknak ellenszegülni.

Paris, jul. 9. A „Public” jelenti: A kormány fontos határozatait fognak ma a törvényhozó testülettel közöletetni. A „Patrie” írja: „A kormány és a törvényhozó testület nevezetesebb tagjai között megállapodás létesült; a kormány maga veszi kezébe a reformot; a senatus azonnal egybe fog lépni azon senatus consultum megvizsgálására, mely az interpellatio lényeges tartalmát megvalósítja.”

Az angol felsőház f. hó 8-diki ülésében lord Russell azon bill harmadik olvasását indítványozza, mely a kormányt élethossziglani perek kinevezésére hatalmazza föl. Lord Malmesbury annak elvetését indítványozza. A bill 106 szavazattal 77 ellen elvetetett.

Az alsóházban Otway közli, hogy Spanyolország kereskedelmi szerződés kötését óhajtja, a bór vámmérsékletésnek alapján. — Gladstone arra kéri Bulwert, hogy az Alabama kérdés fölötti bejelentett vitát halaszta el, mivel az unio kormánya a vitatkozásokat mindaddig kikérlteni óhajtja, míg az amerikaiak ingerültsége csökkenni nem fog. Bulwert belegegyezik, noha a status quot veszélyének tartja.

Mint Bombayból jun. 15 ről jelentik, Mahomed-Alim-khán és Abdul-Rahman-khan Persiát elhagyták, s a turkesztáni orosz tk. táborába mentek.

Mint New-Yorkból f. hó 5 ről távirják, cubai tudósítások szerint Caballero de Rodas tk. számos politikai foglyokat szabadon bocsátott, s általában bekültekeny eljárást követ. Azonban ugyanektor a spanyol haderet újraszervezi. A fölkelők Jordan tabornok alatt elfoglalták Holguint.

Legújabb.

Paris, jul. 12. Az „Agence Havas” írja: Roubet államminiszter a törvényhozótest mai ülésében egy nyilatkozatot tett, melyben a legerjedemesebb mérvű reformok hozatnak kilátásba; így: a miniszteri teendőknek a követi állással való megférhetése; az interpellatioi jognak bővítése, valamint a törvényhozótest ellenőrzése a budget s kereskedelmi szerződések felett. Ezen reformok beszege képezi a valódi miniszteri felelősséget, s ezek nem a plebisit; hanem egy senatus consultum által fognak létesülni. E senatus legközelebb össze fog ülni, s eménylváltozás nem fog történni. Az interpellatioi programot túllépő reformok ugy a többségnél, mint a balközépnél nagy meglegedést szültek.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

A közönség köréből. *)

Koós Ferencz úr nyilatkozatára.

E lapok 76 ki számában Koós Ferencz volt bukaresti lelkes, egy félnyvi röpiratról tesz említést, melyet általam írottak mond, s melynek tartalmát, a nélkül, hogy megczáfolni tudná; undok rágalomnak állit (ja).

En Koóst modorában semmikép nem követeltem. De tudtára kell adnom, hogy azon nyilatkozatot nem én szerkesztettem, csak kijavítam néhol, mint a Koós úr kiadványait szoktam volt, míg a magyar irányba annyira be nem jött, hogy bíba nélkül írni tudjon. Ő ellenében nem kell senki neve alá rejtőznöm, mert az ő tettei itélik meg őt, s nekem azt, fájdalom, évek óta nevel alatt fértas nyilttsággal kellett emlegetnem. A román semmitű és fenytű törvényezék Koós Ferenczet épen nem mentette fel. A pénzükkaszás, általan az egyházi vagyon elkültése három évnél idősebb lévén, a rendes polgári törvényezékhez utasittatott; a büntenyítű törvényezék sem adott semmi igazat nékie, daczára, hogy 200 aranyos ügyvédekkel védeti soha nem menthető igazságtalanságit. Tegnap a „Judicator de pace”-nál két ügyvéddel négy hónapi fizetését kerte, s ott sem nyert, mert az igazságot semmi becsületes törvény el nem nyombatja; az egyháznak pedig van anyyi esze, hogy nem fizet annak, a ki nem szolgált, és ha akarná sem fizetheti, mert Koós tresen hagyta az egyház ládáját, melyben az elkültött pénz helyett, egy bepecsételt üres testamentum levél hirdeti Koós okos gazdálkodását és cselekedeteit.

Hogy a május 17 ki eseményt Koós tagadja, kitélik attól... En nem voltam ott, de hiteles emberektől hallottam. A röpiratot, a mint nevezni tesszik, többen szerkesztették, kik ugyan nem írástudói az igazságtalanságnak, de bírnak anyyi ké-

*) E tárgyban a felszólalást, mint utólsót adtuk ki, helyet adva a másik fél feleletének; miután azonban Czelder úr csak czafola lehet és nem bíró egyszersmind — nébány szavát ki kelle hagynunk. A szerk.

peséggel, hogy ha ön nem nyugszik, még többet is irjanak, nyomassanak. Kócs perelhet, van ideje, mert nincs hivatala; van pénze, mert volt a bukaresti egyháznak, melyben maga után mind erkölcsi, mind anyagi tekintetben csak romokot hagyott. Én ellene sem szószékbe, sem magán helyen nem látok, nem tartván őt oly nagy portentumnak; az Isten dicsőítése helyét pedig más... tettei emlégetésére rendeltettek. Hogy röpiratot nyomtat: jól teszi; mennyiben szükséges, felelni fogok rá, s egyszerűen már most én is föllemlitem a törvényszéknek Kócs Ferencz azon tetteit, melyek alól semmi nagy fizetések által magát fel nem mentheti ő, ki eddig minden törvény előtt a kisebbet háta, kinek... a törvényszék előtt szembe mondta, s ki elbirta azt hallgatni a nélkül, hogy píralt volna.

En, igenis, még Bukarestben maradok, míg a lelkeszi hivatal betöltetik pár hét alatt. Akkor távozom, de midőn Kócs urban felkél a gonosz e megsemmisíteni akart egyház ellen: mindig megjegyeztem, hogy Kócs, lenek és helyt állók, s azon leszek, hogy Kócs, ha Afrika pusztáira menne is... magával vigye, mint Kain, hogy ráismerjenek s a lélek szent ügyei nek többé ne ártasson, egyetlen egyház erkölcsi és anyagi jólétét össze ne tiporhassa.

Isten ítélletét senki s Kócs Ferencz sem kerülheti el és semmi zsinat, consistorium... erényül nem publikálhatják!

Bukurest, jul. 8. 1869.

Czelder Márton, missionárius.

Felhívás.

Udvarhelyszék közönségének azon tisztelt polgárait, kikhez "az udvarhelyszéki általános népművelési egyesület" érdekeiben "aláírási ívek" intézettek, felkérem, hogy azokat a jelen évi július hó 18 ig, mint zárhatárnapi bozzám beküldeni sziveskedjenek.

Ezzel kapcsolatban közudomásra bozom, hogy ez ideig jelentkezett aláírók száma a 300 at meghaladván, az egyesület a jelen évi július hó 6-dikán tartott közgyűlésen megalkult, s a megállapított alapszabályok 16 dik § ában szervezett egyleti választmány tagjai és a 23. § ban elősorolt egyleti tisztviselők megválasztása a jelen évi július hó 19 én d. u. 3 órakor Sz. Udvarhelytől a székház nagy termében tartandó közgyűlésen fog eszközöltetni Sz. Udvarhelytől, 1869. jul. 7.

Dániel Gábor,

az alakuló gyűlés elnöke.

Távíratilag a bécsi borszerző.

Július 15-én: 5% Metaliquea 100 frt 62.90.

5% Nemzeti kölcsön 100 frt 71.25. Kamat 62.90.

1860. Kölcsön 103.90. Bankrészevény 760. Hitel-

intézeti részvény 200 frt 286.90. London 10 ft st.

100 frt 23 1/4 kr 125.30. Ezüst 122.35. Cs. királyi

arany 5.92.

Földterhmentesítési kötvények: Magyar 81.75.

Fiumei 80.50. Erdélyi 79.—. Horv.-Slavon 82.75.

Sz. 55. 1869.

(328)

(1-3)

D. Sz.

Pályázati hirdetmény.

A borszéki fürdőhelynek Gyergő Ditró és Szárhegy tulajdonos közönségei a nevezett fürdőhelyen egy műteremtés és egy mérnököt szándékoznak egy előre 6 egymásután következő évekre felvenni, e végre ezzel pályázat nyitattik.

A műteremtés 400 frt évi fizetéssel, e mellett Borszékben helyt szabad szállással, 6 öl tűzfával, konyha és fűszek szűk-éjére megkivántató kerttel; a mérnök állomás pedig 800 frt évi fizetéssel, Borszékben helyt szabadszállással, házi szükségre megkivántató konyhával, legelési és erdőségi joggal van összekötve.

Pályázni kívánók figyelmeztetnek, miként csak oly műteremtés nyerteti el az állomást, ki szakavatósága és jártassága mellett technikai és szépészeti fogalmakkal is bír; a mérnöknek pedig szakértelme mellett a technikai tudományokban is jártasság kell hogy legyen; mind kettőnél pedig a magyar nyelv tudása megkivántatik.

Ezen állomások elnyerési obajtok ezzel felhívattak, kellő okmányokkal felszerelt folyamodványokat a borszéki ügyeket vezető bizottmányhoz Ditróba címelve f. é. szeptember 15-ig benyújtani.

Gyergő-Ditróban, 1869 július 1-jén.

A fürdő-bizottmány nevében:

PÉTER LAJOS, bizottm. jegyző.

109. Sz. 1869.

(329)

(1-3)

9.

Hirdetmény.

Folyó év július 26-án délelőtt 9 órakor Szász Régenben, a városi tanácsbáznál a törház, a törvényszék és az önkormányzati jog 12 évekre haszonbérbe adatik. Mely is oly hozzátétellel közhírre tétetik, hogy az árverezési pontok a városi tanácsbáznál belátandók.

Szász Régen, július 9-én, 1869.

A VÁROSI TANÁCS.

354. sz. 1869.

(324)

(3-3)

Pályázati hirdetmény.

A marosvásárhelyi jogakademiánál ürességbe jött ideiglenes jogtanári állomásra, melyre évente 700 frt fizetés mellett, az osztrák polgári törvénykönyv, polgári perrendtartás és hírbéjog tanítása van egybekapcsolva, ezen pályázat hi detetik. A pályázni kívánók felhívattak, tanári képzettségüket tanúsító bizonyítványokkal felszerelt folyamodványukat az Erdélyi helyvétheték Egyébizottmányához (Kolozsvártól) címelve f. é. augusztus hó 20-ig bezárólag beküldeni.

Az erdélyi helyvétheték 1869 évi július 4-én tartott üléseiből.

1869 évi 258 akad. számban

(315)

(3-3)

Hirdetmény

a selmeczi m. k. bánya- és erdő akademiáról.

Azoknak, kik kiképzettésként végott az akadémiát látogatni szándékoznak, a következők adatait tudtulti:

A bányakademia az oktatás négy évi időtartamot vesz igénybe, még pedig első 2 évet az előkészítő folyam, 2 utolsóját a szakfolyam. Végzett jogászok, ha kinestári bányahatósági szolgálataba lépni szándékoznak, három év alatt végezhetik bányakademiai tanulmányaikat, miután a hivatusukra nézve kevesebb érdekel bír tudományok halgatásától felmentvük.

Az erdő akademián való oktatás csak három évfolyamot foglal magában, melyeknek elsője az előkészítő folyamot, két utolsója a szakfolyamot képezik.

Az előadások magyar nyelven tartatnak a bányászati szakfolyam kivételével, a hol az 1869/70 tanévben mindkét, 1870/71-ben annak második évfolyamában az előadás még német.

Az 1869/70-ik évi folyam f. é. Október elsején veszi kezdetét és 1870-ik évi július hó utolsóján végződik.

A bányás és erdőakademiai hallgatók vagy rendesek vagy rendkívüliek vagy vendégek.

A rendes hallgatók minden tantárgyat kötelesek halgatni a megszabott tanterv szerint, (esetleg a végzett jogászokat kivéve) holott a rendkívüliek a tantárgyakat és azoknak rendjét némi megszorítások mellett szabadon választhatják.

Az előkészítő folyamaba belépni szándékozó mindkét rendű hallgatóktól megkivántatik, hogy magukat vagy érteitési bizonyítványukal vagy egy felső realtanoda mind a 3 osztályának kie gítő bizonyítványával igazolják.

Rendkívüli hallgatóknak azonban felvéthetik az előkészítő folyamaba bár ki is, ha elégséges előképzettséget — az az olyant, a milyen felügyelvényon vagy felső-realtanodán nyertetni — felvételi vizsga által, melyért 20 frtyi díj fizetendő, bebizonyította; sőt felvéthetik közvetlenül a szakfolyamaba is akkor, ha magát az előkészítő folyam tantárgyából való felvételi vizsgának jó sikerrel alávetette, vagy pedig elegendő előképzettséget műegyetemi bizonyítványokkal kimutatta.

Allamszolgálabba csak végzett rendes hallgatók szobtak felvéteni.

A vendég hallgatók sem előképzettségek kimutatására, sem bizonyos tantárgyak halgatására, sem valamely tanterv betartására, sem vizsgák letételére nem köteleztettek, de szabadágukban áll, szüntűgy mint bárki másnak, a ki magának az illető indományt bár mi uton és módon megszerezte, akármely tantárgyból 20 frtyi vizsgadíj mellett vizsgát adni. — Vendég hallgatóul az akademián igazgatóság nál való előleges jelentés után csak önállásu egyének vagy oly fiatal emberek vétettek fel, kik arra szűlők vagy gyámjuk hitelés meghatalmazását képesek előmutatni.

A tanítás az akademián minden rendű hallgatók számára ingyen történik, de szükséges hogy az akademiába rendes hallgatóktól belépni kívánók fólvételi folyamodványukhoz szűlők vagy gyámjuk hitelés nyilatkozatát csatolják, mely szerint a gyakorlati kirándulások költségeinek fedeztetését is (évenként mintegy 50 frt) igazolják.

A fólvételi vizsga mellett belépő rendkívüli hallgatóknak és vendégeknek legalább 18 éveseknek kell lenniük.

A fólvetel a selmeczi bányás és erdőakademia igazgatóságához benyújtandó, a szükséges bizonyítványokkal és mellékletekkel ellátott írásbeli folyamodvány követés kezében történik, mely folyamodványok legfeljebb október 6-ig nyújthatók be, későbbben érkezők tekintetbe nem vétethetvén.

Minden hallgató tartozik felvételekor egyszer s mindenkorra — ha tanulmányait félbe nem szakasztja — 5 o. é. forintnyi beiktatási illetéket befizetni.

Ösztöndíjak:

A bányakademia számára 30 bányászati és 6 bányászamvénvősi, és az erdőzeti akademia számára 12 erdőzeti ösztöndíj évenkénti 210 forinttal van rendszerezitve, melyek azon rendes növendékeknek adományoztatnak, kik vagyontalanok mellett kitűnő tanulmányai előmenetelt, kitartó szorgalmat és helyes magaviseletet tanúsítanak.

Van azonkívül a végzett jogászok számára 2 bányahatósági évenkénti 300 frtyos és erdélyi ifjak számára 6 erdőzeti erdélyi országos utazásnak 300 forintos ösztöndíj.

NEM HIVATALOS.

(322)

(2-6)

Eladó diófa-törzs.

Gr. Wass Ádámnek Császári-jószágán levő diófás erdejében 120 szálad 3500 köbláb. Értekezhetni iránta a tulajdonosával utolsó posta Czege.

CZETZ JÁNOS és TÁRSA

női-divat és bécsi butor-raktára.

(Kolozsvártól, középutca Folly-ház.)

Van szerencsénk ajánlani a legújabbban érkezett nagy menyinyisgű s választású (1-3)

bécsi-butor és tükör-raktárunkat.

A legújabb alakú finom diófa-sifonok, egy és két-ajtóval. Uj alakú ágyak, ebédlő, író-, öltöző- és varró asztalok, kredenczek, mosdó és éjjeli-kasztetek, nád-, fa és szalma-székek.

Salon- és heverő-divánok.

Diófa és aranyozott függöny-rámák: ugy egész-rendbeli gothus- és franczia-butork.

Selyem, szórdamaszk, velencei-sima- és virágos-ripsz, kreton és fénykarton butorszövetek, szőnyegek és netzfűgönyök. Selyem és kazmér-paplanok, lószőr és ruganyos matrácok. Aranykeretű tükörök, kitűnő olcsó gyári-áron.

Ajáljuk a bizományunkban lévő Szinger-féle amerikai családi varrógépeket.

(325)

(2-3)

Hirdetés.

Waring Testvérek és Eckersley nagyváradi—kolozsvári vasúti vállalkozó urak hajlandók, közlőbelől egy Kolozs vártól kezdve 4 mérföldnyi hosszu térnek földfeletti épületét (sinelés) és kavicolását, ajánlat uton kiadni.

Az ajánlatok erre a kétféle munkákra vagy együtt, vagy pedig külön külön osztva benyújthatnak.

Az anyagok áruszerzése, valamint ezeknek szállítása Waring Testvérek és Eckersley urak által eszközöltetik.

Az ajánlatok f. é. július 25-kig Waring testvérek és Eckersley vállalkozó urak, Kolozsváron levő hetedik számú osztály irodájához igazítandók.

Felhívás

jégkárok elleni biztosításra.

A „Victoria” biztosító-társaság

alólrít vezérigynöksége tisztelettel hívja fel a t. közönséget a folyó idényben

jégkár elleni biztosításait

ná'a tenni meg.

Biztosítatók jég ellen mindennemű mezei termények, mint takarmányfüvek, törökbuza, kalászos-gabonák, kereskedelmi növények, dohány, szőlő, komló stb.

A tavaly is részlnkbe jutott tömeges pártolásból kiindulva, biztosítóinknak más társaságok f.lett rendkívüli előnyeket nyújttak, a mennyben mindjárt a biztosítás fólvételekor a költségre szabott rendes díjnak

10 száztóliát

elengedjük, nem tevéen függővé ezen kedvezményt azon bizonytalan esetlegetől, valjon a biztosított tárgyakat el fogja-e verni a jég vagy sem, s azonfelül biztosításokat váltóra is fogadunk el.

A „VICTORIA” mint országoserte tudva van, kárait a bejelentés után azonnal, teljesben és igazságosan rendezti és fizeti.

Közelebbi felvilágosításal, nyomtatványokkal stb. a vidék minden főbb pontjain felállított ügynökségek biztalmak, hova fordulni sziveskedjék.

A „VICTORIA” biztosító társaság vezérigynöksége Kolozsvártól.

(326)

Első magyar kölcsönös állatbiztosító-társaság

Pesten, kigyóuteza 1. sz.

Miután az alakulás megtörtént, s a társaság üzletét már legközelebb megindítandja, ennélfogva mindazon t. cz. urak, kik Magyar-, Erdély-, Horváth- és Tórországbán, Dalmátiában és a Katonai határörvidéken felállítandó fő- vagy alügynökség átvételére vállalkozni óhajtanak, ezzel felhívattak, hogy folyamodványukat a mellékletekkel együtt minél előbb adják be az igazgatóságnak.

Állatorvosok, gazdák, gazdasági hivatalnokok, gyógyszerészek és egyéb szakértők első sorban vétetnek tekintetbe.

Gróf Zichy Rudolf, elnök.

Mihalik János, I. alelnök.

Türer István, tiszteletbeli elnök,

Dr. Zlamál Vilmos, II. alelnök.

I g a z g a t ó k:

Szalusky Szilárd, vezénylő igazgató.

Kanitz Mór.

Tutzingeni Tichl Ferencz,

Bachmayer György,

Miklós Samuel, vezér-titkár.

I g a z g a t ó tanácsosok:

Gróf Forgách Kálmán.

Sichermann Manó.

Heitzmann Márton.

Aczél Péter.

Löwenberg Jakab.

Deutsch Ignác.

Klein Lipót.

Brüll Lipót.

Deutsch Ignác és fia cég.)

Petényi Ottó.

L. tzl. Illés,

Kodolányi Antal.

Schwachhofer Lajos.

Kurzeil Ede.

Löwy Mór.

Báró Staudach Adolf.

Gróf Sztáray Victor.

Balázs Kálmán.

Pekáry József.

Péchy Tamás.

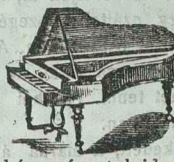
Sichermann Ignác.

Steinfeld Ignác.

Dobos Ferencz.

Árvay László.

Kadelburg Manó.

(331) Egy jó állapotban lévő

zongora eladó.

Értekezhetni külszénutczába 50-ik ház szám tulajdonosával.

Különös figyelmeztetés a szülék számára.

Gyakran felmerült esetekből alkalmam lévén sajnosan tapasztalni, miszerint „GILISZTA CSOKOLÁDÉ” név alatt ismert, kitűnő hatásu szeleteim üzérkedő család által utánoztatnak, az alszer sajátomról vett minta szerinti utatás mellett terjesztetik; van szerencsém a tisztelt közönséget ezzel figyelmeztetni, hogy valódi általam készített Giliszta Csokoládé csak azt ismerje el, melynél a mellékelt utatásoson nevem nem nyomtatva, hanem sajátkezűleg aláírva van, mint itt alább látható. Egyébiránt legcélszerűbb a megrendeléseket közvetlenül nálam, vagy a könyvecskémben megnevezett t. bizományosoknál eszközölni.

Tokajban.

A t. szülékhez!

Érdekel bizonyítvány „Giliszta-Csokoládém” tekintetbe. Szükszó, január 13. 1869. Tekintetes érdemes ur! Uraságodnak bizonyosan jól fog esni a tudósítás, hogy „Giliszta Csokoládéjának” hatása csodálatos nagyszerű volt, és csakugyan sajtóalatos volna, ha a tekintetes urnak titka időjárvál nem kerülne nyilvánosságra, mert dacára a vegyészeti nagyban előhaladásának, az utánzótt „Giliszta-Csokoládé” az őnéhez képest semmi! Most tehát ismét felkérem Önt, ezen ide mellékeltem zért számomra Csokoládét küldeni sziveskedjék. Mely kéresem mellett vagyok és maradok

alázatos szolgálja

NAGY MIHÁLY s. k.

Egy darab 20 kr. Egyedül nálam 6 darab 1 frt.

Kapható: Kolozsvártól SOMLYAI LÁSZLÓ és KARVÁZY J. fűszerkereskedéseikben.

(2-3)